

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (előléptetések. Heves új alispánjai; budapesti napló: Kúthy „Polgári szózatának” ismertetése, irodalmi újdonság, játékszini krónika, 's a' t.; különös esemény a „Pesti Hírlap” szerkesztő hivatala előtt; *Tornamégye:* az ismét országos kérdések, papi jószágok világiasításának; 's a' t.; vitatása, nagy insége az adózó népnek; észrevételek a pesti Hírlap egy cikkjére; 's a' t.; *Zemplény megye:* felírás az elmarasztalt egyedek ügyében; 's a' t.; szatmári hírek; pécsi tüzvész; országgyűlési közlemények Erdélyből; imsói dunagörcsület átvágatása; 's a' t.) Anglia (udvari hírek; itéletek Algirról; 's a' t.) Franciaország (Bugeand visszahivatása megezáfoltatik; elegy 's a' t.: Amerika. Dunavizállás. —

Magyarország és Erdély.

A' nm. magyar kir. udv. Kamra a' zombori kam. megüriült kasznárságra Weindl Ferencz apatini kam. ispánt, a' verseczi kir. sóárnokságra Kulmann János szeredi ellenörködő sómázsamestert, ugyanitt ellenörködő sómázsamesterré Zach Jánost, mázsamesterré Pázmán Jánost, mázsálóvá Schvertner Lajost léptetél elő, sópajtaórré pedig Raun József hradeki sóhivatali gyakornokot alkalmazá; a' hradeki kam. sóárszedő-hivatal ellenörjévé Büttner József hradeki erdő-szerszámvívő ellenört nevezé ki.

A' hevesmegyei f. hó 14kén tartott tisztújításon alispánokká lettek: Brezovay József és Földváry György, tisztii főügyész Babics István. A' tisztújítás alig tartott 2 óraig. Fejértollas nem is vala látható Egerben 's ezen párt emberei kimaradtak a' választásból. A' többi jövőre.

Budapesti napló. Polgári szózat Kelet Népéhez Kúthy Lajostól. Kedvelt regényírónk eltérve az érzéges utjáról, min annyi édes ömledéssel zenge dalt, a' honlyányai 's fiai keblükben viszhangra talált, el a' képzelet honából, honnan olly sok gazdag növénynyel rakodtan csapott ki a' kevesek által mívelt parlagra: egy művet állít elő, szintolly váratlant mint érdekest. Előre bocsátván az ész és szív meghatározását, a' kettő közti egyenval-huzás után róluk mint státusélet-erőkrül így szól: „a' státuséletben e' két erő működik; vagy ellenörködve egymás tulnyomási ellen logikai arányban 's így üdvözítőleg, vagy átnöve egymást 's így szélpontokon csapongva veszélyhozólag. Ha az ész nagyon kiszorítja a' szív igényeit, rendkívüli szigor áll elő, melly a' szívre fárasztó benyomást tesz 's ösztönét költi az észjáróm levetésinek. Ha szív az uralkodó, a' szenvedélyeket veszi udvarába kegyenczekül, kik irtózatosan magoknak kezelik a' státuséletet. Három fő élet van, mellyek közül a' státusban kiterjeszteni törekszik hatalmát a' szív. 1) Az önélet. 2) A' hit. 3) A' politika. E' tárgyban eldorádói vágyakra, rögtönzött manias reform- 's erőszakra szédíti a' népet, mint Mirabeau szavai tevék, mint Robespierre 's a' t. korában történt. A' szívnek illy uralma korlátlanúságot, ez ismét zendületet, ez ismét megtörést, igába-jutást hoz a' státusra, 's életét megszünteti. De ha a' szív, elsorolt veszélyeit a' státusban szélső eredményekig nem fejtené, vagy épen a' kijelet főelemek ügyében valami jót előhozna is: okvetlenül rövid, és állhatlan segély az, melly egy résznek használva az egészet meríti. Ha az alattvalókat ragadja el a' szív, anarchia fejlik ki; ha a' felsőbbbséget: despotismus. 'S kényuraságot nemcsak egyén üzhet, hanem testület is, mint Romában a' patriciusok, Velenczében a' tizek tanácsa, 's Oroszthonban a' senatus. A' nép, csekélyebb műveltségénél fogva, mindig hajlandóbb a' szívnek engedni: küzdő erő közül ahoz fog szegődni, a' mellyik való vagy ál, de mindenesetre szívyszerű érdekek csábítja magához. Mint reform-elemekről ezt mondja: csak az valódi reform, melly nagyszerű világnézetekkel hat multba 's jövőbe. Itél a' történetek, jósol a' leendők felett, rendszereket állít, eszméket teremt, elveket tisztít, irányt mutat; v. a' szaktörvényeket műveli, bőviti 's határozott értelemre hozza; módosít, fölfedéseket tesz, a' tökély és jólét országát helyes törvényekkel idézi elő. De helyes törvényhozáshoz csak ész vezet, mert csak az ész buvárkodik a' körülmény és nemzeti jellem okai között, pedig Montesquieu szerint a' jó törvényeknek „annyira a' nép lelkéhez, mellynek javára iratvák, kell alkalmaztatniok, hogy vakesetül vehető, ha egy nemzet törvénykönyve idegenre illik.” Úgyes tapintattal idéz ezután szerzőnk nemzeteket, azt mutogatandó: mellyik elem uralma, minő eredményeket fejte ki az egyetemes status-történetekben; hol az egyiptusiai hisztóriai életének azon eredményit adja, hogy a' jogviszonyokkal osztályok kapcsait semmi vész nem oldható föl, hogy a' státusélet egy tömött, átszilárdult szoborrá edződék, mellynek vasfejét 's ércz bordáit sem eszmemozgalmi agyláz 's belforrongás örlő szörnyei szét nem veheték; sem külhatások ostroma át nem rostázta; 's melly mégis, roppant terjedtségű életművezetét biztos kérgekkel ótta. Eredvény lön, hogy bár a' nemzetet pap, katona, baromtenyésztők, pásztorok, tolmácsok, gyártók, halászok hétfejú hydrává fajulható, különérdekü 's különvelejú osztályi képezék; 's bár a' papok törzsöke, nemcsak elseje volt a' több kasztának, hanem részint jogszerű polgári igény, részint értelmi tulsuly, kitervezett csel 's örök éberönzés következtében, ök valának néptanárok, statustisztek, orvosok, bírák, csillagászok 's befolytak az ész- és hitphilosophia ügyétől, a' kalmárnövénydek első hyeroglyphtanáig, mint szinte a' királyházi ételrend 's hálóterem titkaitól a' halott-körüli intézkedésig mindenbe; szóval ök valának élet és halál, polgári, katonai 's fenytő hatalomnak képviselőji, rendőrei, eröművészei 's igazgatói mindennek; 's bár ezen papi politika, sajtóságság beljegyénél fogva, — miszerint öntagadó lenni sem tud, sem akar, — az egyetemes nemzetirányra, ha nem mindig, bizonyosan sokszor közérdek ügyétől eltérőleg törekedett hatni 's épen azért a' nemzet hittana, mythológiája 's philosophiai iránya, a' polgári történetek forgató pontjai között, — mint például az ősi Mózes korával, Mózesé Herodotus szakában 's ez ismét a' Ptolemaeusok alatt, — tetemesen változott; 's bár végre ennyi szellemcsere, eszmevaltozatok, 's elvforradalmi átmenetek, többnyire sulygyenvesztő ingerültség 's politikai szenvedély minden féleimével szoktak jöni 's pusztításokkal kitisztulni: még is, öntudatos vezértapintat, következetes országglási modor 's hideg számító politika alapelvehez hű ragaszkodás, az elmeccsind 's léleknyugalom szárnyain veze-

té át mind ezen félelmes elemet; 's mi nemzeti sirt adhatott volna, nemzeti dícsőséggé teremté. 'S mint a' szellemélet és értelmi érettség, minden elmeháborzendület- és szenvedély-harcoktul érzelmfék által biztosítva, korszerű haladásban tartaték: úgy az anyagi életművezet, ama' hidegszellemlü kormányrendszer gondjai alatt, emelkedési fokain fényes pontig hágott. Úgy hogy, bár statusviszonyaik külön korszakokban külön érdekirányt vettek; bár az állodalmi helyzet, most önálló országglás, majd provincialis kormány kezeiben módosítaték; bár most zsidó, majd görög, persa, vagy római statusnézetekkel, vagy épen viszonyokkal jött érintkezésbe; mégis Egyiptus, kincs, — tudomány, — és földművi virágzó példánya maradt az ó világnak; miglen Cleopatra fecsérő könnyelműsége megvesztegeté az erkölcsöt, hiúvá tevé az értéki becset, elhigitá a' nemzeti szilárdúságot, fölolvastá a' közérdek kapcsait 's érzelm- és szenvedély-súlyesztő, aljasító metyelyben puhává, bizalmatlanná, egyet nem értővé törpítve a' népet, a' már Ptolemaeus Philadelphus fényezésében kezdődő igény szerint, Róma hatalmába dönté a' nagyszerű hont; siroszlopul hagyva királynői szennyes hírét 's megvetve alapját a' nép végerőtlenülésének, mellyből többé kiemelkedni nem tudva, saracen- 's arab-kezek közt hulltak porba töredékei. Forduljunk ele' szomorú képtől 's vessük szemünket az ipar és szorgalom, ész és értelem hazájára Angliára 's kísértjük meg átnézni az észsuly, országglási kétszerkettő 's a' folytonos vetélyében csak ez által biztosítható ipar és szorgalom roppant termékeit, ha ugyan pillanatunk egyszerre körülölelhetné. Anglia pályaképe az újabb Európának. Tömött, dícső, hatalmas fejlettsége mélyebben hat, irány- és versenyigazgatóbb különemzetek-re, mint az ó világ fegyvere, harcza 's erő-rendszere. Mi a' világot valaha érdeklé, mozgalomba hozá; mi birvágy, törekvés, végczél tárgya lehetett, Anglia megszerzé 's élvezi; 's elhíteti velünk, miszerint világsors mérfoka leend jövőben; mert a' vészterhes elem, — földbirtoktalanok, 's elégtelen gyár- és kézművesek mindíg növekedő száma, — mellynek élő félelmében, kisszívűek, az alkotványt ingani képzelik, Owen 's Hazfedd nemü elmék terve 's leginkább a' teljes öntudatú parlament belátása nyomán kétségen kül feloszlatatik. Anglia, népe legtöbb részét boldoggá tevé, 's így megfelel a' statustökély alaptételének; mert hiszen milliók minden egyesét elégtölté üdvözíteni földi erőnek nem adaték. Anglia századi, tudomány, művészet, mesterség, szorgalom minden ágait tökély 's terjedtség fénypontjáiig vitték. Költészet, szaktanok, hang-táncszobor-képirás-színművészet; pamut-gyapjúbőr-vasrész-porzellán-üveg-selyem-vászon-papíros-, érczöntő-'s fénymű-gyárak; vashajók, kocsik, hidak, csatornák, felséges utak; czukor-ser-'s pályinka-főzők, kereskedés, kikötők, közlekedések; bankok, kármentő intézetek, 's ezeremü egylet, mind kimerithetetlen gazdagság forrasi. Angliának épen úgy van Shakespearje, Byronja, mint roppant gözgépei; manchesteri finom czernája, mint hős hajóhada. Bögő harangot és szívrepesztő harmoniát, oceánfékező horgonyt, 's hajszálnyi hölgytüket egyiránt készit; 's lovai szintolly hirben állnak, mint hizlalt ludjai. 'S mindent olcsóbban ad, mint más nemzet önmagától birhatja. Igen, mert a' gyakorlati országglás jogaiban mindenkit véd és biztosít, mert egyedi ügyesség-erő- 's tehetségnek szabad tökélyes kifejlést enged 's eszközöl, mert minden nagy eszmét, mi közjót nevelhet, rokonszenvvel fogad, felsegit 's ügyében egyesül. Tehát Anglia roppant tárházzá lön, mellyben eszme és ipar, fény és erő, izlet és tömöttég művei rakvák; 's melly ó és új ezredek határpontjára települve: dus museumul mutatja két világidő kincsét. Mig Magyarország, szintolly függetlenül, szabad alkotvány, egykorú nemzetiség 's gazdagabb föld mellett, — végtelenül, helyzet 's külbefolyások kulcsával ki nem egyenlíthetőleg elmaradva, — szegény, 's nyomortelt multak után, most kezdi a' nemzeti erőteljes élet első parányait összeraggatni. Oh ha alkotó keze nem tévedne a' teremtés művében; ha öszszehangzólag építné az életgép minden kerekeit 's egyiknek éles fogaival, a' másik tengelyét át ne metszené! — Játékszini krónika: dec. 10ikén „XIIIdik Károly Rügen szigetén” vigj. 4 felv.; 11ikén Hassenhut tánczrendező javára „Belizár” dalj. 2dik és „Bálj” dalj. 5 felv., közben szavalás Egressy Gábortól; 12ikén „Dús paraszt” bohózat 2 felv.; 13ikán „Korona és vérpad” dráma 5 felv.; 14ikén „Alvajáró” dalj. 2 felv.; 15ikén „Teréz” dráma 5 felv.; 16kán „Kénytelen király” vigj. 2 felv. és „Éjfélt után” vigj. 4 felv.; felvonások közt Eisner hangversenye vadászkiáltón. Megjelent és minden könyvtárban két ezüst huszason kapható a' Szinműtár 27dik füzeté, tartalma „Korona és kard” eredeti történeti dráma 5 felv., írta Szigligeti. A' 28dik füzet sajtó alatt van. — V. S.

✕ Mintegy 12—14 nap óta testvér városunkban sok beszéd tárgya egy Pesten a' Szép utcában történt sajnós eset különféle alakban és módosításokkal. Mi, tova ohajtván lenni minden akár gyanusitni- akár nagyitni-vagy silányítani-akarás legkisebb árnyékától, legezlszerűbbnek véltük azt a' megszólamlott felek 's illetőleg nyilatkozott lapok előterjesztése szerint közölni, a' végsikerrül annak idejében, midőn t. i. a' dolog valósága akár bírói ellátásból akár egyébkint kifejlik, értesítendő. A' Nemzeti újság az esetet így adja elő: (Borzasztó eset.) Különféle esetekkel bővelkedő fővárosunkban leginkább figyelmet gerjeszt H. J. hités ügyvéd urnak és jelen lapjaink 13 év óta kiadó-jának, mult hó 27én éji 11 órakor, midőn foglalatosságát elvégezvén, hiva-

talszobájából saját lakába haza ment, lesből és orozva történt megvéreztetése. A' kiadó ur ugyanis laka előtt egy kissé megállván, hátulról tudtán kívül hirtelen leütközött, feje bezuzatik és tetemes sebek közt ájultan öszszerozva tulajdon lakának udvarára bevonzolattatik 's miután az illető házmesterné reá ismert, csak azután bocsátattott szabadon. A' szerencsétlen még mindig ágyban gyógyittatik. A' tény a' hatóságok kezei közt forog. — A' pesti Hirlap pedig így: (Egy éjmadár hurokra került.) Közel öt hónap óta egy valaki tet-szett magának azon gyalázatos foglalatosságban, hogy éjenként utczaszögletekre aggatott nagy czédulákra, de legtöbbsnyire házfalakra szereszét az egész városban, leginkább pedig e' lapok szerkesztőjének lakása táján, holmi undokságokat mázolgatott. — Vannak az agitacionnak különféle nemei; ez a' derék legény falrafirkálással agitált, deliberatumai mellett, hogy t. i. e' lapok szerkesztője akasztassék fel, nyakasztassék le 'stb. közbotrányt okozó 's a' közszemérem érzetét sértő mázolgatásokkal undokítván a' házfalakat; sőt a' köztiszteletben álló háztulajdonos aszszonyoságnak, kinek házában e' lapok szerkesztője szállást tart, anonym leveleket firkált, őt a' falamázolt ostobaságok és fajtalanosságok ismétlése mellett azzal fenyegetvén, hogy háza feldulatik, hogy kö kövön nem marad 'stb. — A' Pest Hirlap szerkesztője miatt, a' mennyiben csak személyét érdeklé, bizony üzhette volna alávaló mesterségét akármeddig, hanem körében a' fajtalan mázolások méltán közbotrányt szültek, 's az anonym fenyegetések criminalitása figyelemre kényszerített. Megleseték tehát a' házmester 's egy szolgálta által az éj madara, nov. 27kén éjjel tetten kaptva, hurokra került. A' lesők a' házzal szemközt fekvő kert vasrácsos ajtaján át nézték a' napvilágosságú holdvilágnál, mikint ir 's mázol, 's mázolni hagyták egy időig, 's akkor feléje közelitettek, hogy — a' mint utasítva voltak — megfogják 's elzárják, másnap reggel a' hatóságnak átadandót. Erre ő futással igyekezett menekedni; minek következtiben a' már hetek óta süker nélkül virasztott 's azért ingerült örök egyike elszalasztásától félve (mit eléggé sajnálunk) bothoz nyult, 's erősen megütlegelte a' futamlót, ki futás közben elbukván az utczakövezeten, arczát is öszsze- 's homlokát is betörte. — Az ember azt gondolná, valami éretlen flezkó, haszontalan utczataposó, vagy ama' vészbarlangok egyik industrie-lovagja, kiket mesterségök folytatásában a' P. Hirlap rendőrséget figyelmeztető megrovásai kissé genieroznak, vagy legfőbb egy megsértett nemtelen individualitás magányboszujának nyilatkozása; — de nem — ki hát ez a' gazember, és mi ezéjja lehet botrányos cselekvésének? Ezt majd akkor közölni fogjuk, mikor a' hatósági eljárásnak eredménye leend. — Mi ösztönözheté ez embert illy cselekvésre — gyanúsítgatni nem akarván — nem kutatjuk, különben is a' közönség ismeri a' helyzeteket: mihez mi csak annyit ragasztunk, hogy személyére nézve e' lapok szerkesztője elannyira semmi képzelhető érintkezésben vele soha nem volt, hogy bár egy házban laknak, még csak létezéséről sem tudott, még csak nevét sem hallotta ez életben. — Megfogtatván, előbb könyörgött a' megfogóknak, hogy senkinek ne szóljanak, 's a' köpönyegbe burkoltat még a' házmester is csak akkor ismerte meg, midőn bezáráshoz készülvén, megszólalt 's eleresztést kért, mivel — úgy mond — ugyis a' háznál lakik. — E' lapok szerkesztőjének — ki még csak a' lesbenállásról sem tudott semmit, — értesítettvén a' dolgról, lehetetlen volt nem rosszszálnia a' megverést, 's reggel első dolga volt a' járásbeli főszolgabirónál jelentést tétetni, miszerint ugy az éjmadár tényét a' törvény által bünvádilag fenytített rendelt közbotrány és fenyegetőzés tekintetéből, mint hasonlag megverését is hivatalosan investigálja. Ez megtörtént, 's a' törvényszék eljárand hivatásában. Időközben azonban járnak kelnek a' tény háta mögött álló sereg emissariusai szerte a' városban, és van gyanúsítás akármennyi. Képzeljük, minő diadal énekelletnek, ha oda lehetne csürni csavarni a' dolgot, hogy a' Pest Hirlap szerkesztője, a' botozás hangos ellensége, verette meg az éjmadarat! — Nem, édes jó urak! nem, azon örömetek soha sem lesz, hogy tényeink szavainkkal ellenkeznének. — Utlegelésre utasítást senki sem adott, sőt intést adtak, hogy ne történjék; de e' lapoknak 5 hónapon át folyvást ocsmány gonoszszággal sértegetett szerkesztője még csak azt sem tudta, hogy lesetik: ámbár ép ugy helyesli a' meglesetést, a' mint rosszszálja a' megverést. A' közönség tudja, mit tartson a' dolgról, tudja azt is, hogy e' tény a' maga nemében nem egyedüli az országban, 's lesz hely, hol nyíltan elmondathatik ennek eredete. A' megyei törvényszék eljárásának eredményit közleni el nem mulasztandjuk. Valóban az ember lelke megundorodik, 's elszomorodunk némely emberek 's némely indulatok jelei fölött. Alkalmat veszünk ez uttal még egy, nem tudjuk minő kútfőből keletkezett, de mint bizonyosan értésünkre esett, az országban szerte hiresztelt költeményt megczáfolni. Azt hiresztelik ugyanis, hogy e' lapok szerkesztője a' „Nemzeti Ujság“-ot Kulcsárné aszszonytól maga számára megszerezte 's jövendőben ezt és nem a' P. Hirlapot fogja szerkeszteni. Furesa kis tactica 's épen most uj esztendő közelgésekor! Kijelentjük, hogy a' dolog merő költemény, eredt legyen bár akármikől. E' lapok szerkesztőjének illyesmi ép ugy nem jutott eszébe, mint — meg vagyunk győződve — Kulcsárné aszszonynak sem. — Mi bizony már csak — tessék ne tessék egy vagy másnak — a' Pest Hirlapnál maradunk, a' mint az előfizetési hirdetésben is olvasható. — Ennek végső részire köv. felel a' Nemz. Ujság: (Méltatlan gyanúsítás.) Tetszett a' „Pesti Hirlap“ vezérszerkesztőjének lapjai illy című cikkelyét: „Egy éjmadár hurokra került“ ime sorokkal végezni: alkalmat veszünk ezuttal még egy, nem tudjuk minő kútfőből keletkezett, de a' mint bizonyosan értésünk-re esett, az országban szerte hiresztelt költeményt megczáfolni. Azt hiresztelik ugyanis, hogy e' lapok szerkesztője a' „Nemzeti Ujság“-ot Kulcsárné aszszonytól maga számára megszerezte, 's jövendőben ezt és nem a' P. Hirlapot fogja szerkeszteni. — Furesa kis tactica 's épen most uj esztendő közelgésekor! — Kijelentjük, hogy a' dolog merő költemény, eredt legyen akármikől. E' lapok szerkesztőjének illyesmi ép ugy nem jutott eszébe, mint meg vagyunk győződve — Kulcsárné aszszonynak sem. — Mi bizony már csak — tessék, ne

tessék egy vagy másnak — a' Pest Hirlapnál maradunk, a' mint az előfizetési hirdetésben is olvasható. — E' költemény eljuta mintegy két hónappal ezelőtt az én füleimbe is, 's ugy juta, mint felszólítás arra: nem volna é kedvem saját hirlapomat Kossuth Lajosnak évenként fizetendő szép summa pénzért haszonbérbe általadni? Minő kútfőből keletkezett e' felszólítás, azt Kossuth ur, hiszem, nem tudja. De akár tudja, akár nem, — én e' kísértést tréfául vévém, 's valamint meg van győződve K. ur a' felől, hogy illy bérbeadás eszembe sem jutott, ugy legyen meggyőződve arról is, hogy bármilly fényes hasznot ígéro felszólítása siker nélkül lett volna. Sokkal nagyobb tiszteletben tartom boldogult férjemnek, a' honért 's korszerű haladásért hő kebellet buzgott, de polgári alkotványunkért 's a' felséges trónért utolsó csep vérért is feláldozni szüntelen készen állt férfinak hamvait, és sokkal inkább hódolok illy sz. elyeknek magam is, mint sem lapjaimat Kossuth ur bármilly ügyes kezeire 's bármilly hatalmas tollára bizni haszonvágyból eltántorodhatnám. Jól tudja ezt K. ur, 's azért költeménynek méltán nevezi az országszerte, mint állítja, elterjesztett hirt; — de úgy mond, ha nem jutott is eszébe Kultsárnének illyesmi, furesa kis tactica vala ez, 's épen most uj esztendő közelgésekor! Uram, ez egy szerkesztővezérhez nem illő, nem lovagi, hanem méltatlan, és nem-loyal gyanúsítás. — Igaz, hogy furesa, sőt oktalan tactica volna részemről, a' Pest Hirlap számos előfizetői közül csak egyet is, illy hir elterjesztése által lapjaim előfizetésére csábitani akarni. Volna é a' Pest Hirlap előfizetői közt csak egy is, ki a' nélkül, hogy illy hirt megvizsgáljon, a' ragyogó zászló mellett egyszerű lapjaimhoz pártolna? Avagy nem kürtölne é illy fontos változást jó előre mind a' szerencsés bérbeadó, mind, és méginkább, a' magának méltán sok hasznot ígéro bérbeadó? — De bár viszont gyanúsítani nem akarok, illy kis tactica furesa lett volna é a' Pest Hirlap szerkesztője részéről? Épen nem. A' Pest Hirlap tulajdonosa illy hir valósalásától méltán félve, nem örömet ígérhetett volna é nagyhirű szerkesztőjének legalább is egy pár ezer forinttal több jutalmat a' jövő évre? Mert, bár természetesen több jutalomdíjra vala is jogositva Kossuth ur a' jövő évben, — nem négy annyi hasznat reménylhetne é, ha valamely lapot, akár mint tulajdonos, akár mint bérbeadó megnyerni szerencsés volna? — Végnyalatkozatára Kossuth urnak: „Mi bizony már csak a' Pest Hirlapnál maradunk“ nem annyira a' közjó, mint saját haszná tekintetéből szivesen kívánom: vajha a' mellett soká maradhatna! Özvegy Kultsár Istvánné, a' „Nemzeti Ujság“ tulajdonosa. Végre a' Világ így szól: © Egy éji madár hurokra került. „Ki e' czimet olvassa a' P. H. 97dik számában, vidám hiedelemmel tréfát vár a' következő sorokból: mennyire érzi megcsalattva magát, midőn megtudja, hogy e' tréfás cikk értelme nem kevesebb, mint hogy Kossuth Lajos táblabíró és szerkesztő ur szolgálja egy szerencsétlen családtyát annyira eldöngetett, hogy még most is, tiz nap mulva, jeges vízzel ótalmaztatik feje a' belső gyuladások és zúzatok következményitől. Feje öszszezúzva, melle, oldala, tagjai öszszekékítve. Maga a' megverett folyvást állítja ártatlanságát: azt mondja ő, hogy a' ház falánál, városban nem ritkán látható okból, állott meg; hogy ott a' lesben állók ráütöttek, előlük ijedve futott; 's abban minden ismerője egyhangú, hogy a' szegény szenvedőnek szelid, békés gondolkozásmódja köztük általjában tudott dolog; 's hogy undok, botránykozató falmázolások, ismért jelleméből épen nem magyarázhatók. A' dolog törvényes ellátás utján van, mi tehát nem akarjuk megelőzni az igazság eljáruló kezét; a' P. H. felhívott cikkére, csak mint hirlapi tárgyra, van egy két szavunk. — A' P. H. szerkesztője a' megdöngetett családtyát tréfásan hurokra került éjmadárnak, a' megkínzott gazembernek nevezi; és azt teszi akkor, midőn önmaga a' P. H. szerkesztője, mint ember előtt a' szerencsétlen megkínzott egyén ellen, más tanúság nincs, mint épen azok szava, kik a' verést elkövették. És így tréfa és gúny, 's gazember név az ellen, kiről most még törvény 's emberek és közcselekmény előtt csak egy bizonyos, t. i. hogy megvéreztetett, és ki könnyen egészen ártatlannak találtathatik. — Ez az, a' mi nem szép, nem jó, nem szabad senkinek, de legkevesebb a' P. H. szerkesztőjének, ki büntető eljárás körül annyi kezességet követel a' vádlottak részére: ez az, min semmiféle emissariusok serege nem örül, de búsan töprenkedik minden emberbarát, mint uj bizonyosságán a' tettek és szavak közti különbségnek. Azt mondja a' P. H., hogy e' tény háta mögött egy egész sereg áll, mellynek emissariusai az egész városban szerte járnak. — Boldog isten! milly szép dolog elvmartyr lenni; milly szép dolog azon dicsőítő öntudatban élni, hogy egész sereg a' fővárosban, 's egy még nagyobb az egész országban, éjjel nappal csak a' mi fontos emlékünke merülve tüzet vasat hasztalan próbál ellenünk! — Mi nem hiszszük, hogy illy alávaló tény, t. i. a' falmázolás alatt, valaki más állhasson, mint egy nyomoru neme egyes egyén nyilvánosságra törő haragjának, ki ocsmány hieroglifjeivel saját gyalázatját írja. — Illy elmerültségében azt mondja a' P. H. szerkesztője: „Képzeljük minő diadal énekelletnek, ha oda lehetne csürni csavarni a' dolgot, hogy a' P. H. szerkesztője, a' botozás hangos ellensége, verette meg az éjmadarat.“ — És ime a' mi minket illet, már ebben is csalatkozik a' szerkesztő ur; bizony higye el, ha ki hasonló diadalt akar énekelni, már elég tárgyat talál azon kevésben is, mi mint tény fekszik irva szemünk előtt. Vagy nem tudja a' P. H. szerkesztője, hogy tréfálm tudott, és tud, 's hogy minden eszébe jutott és jut egy szerencsétlen családtya halálra veretésénél, csak nem az emberiség, csak nem a' szelid szánalom, nem a' polgáriság érzete, polgárvért látván előntve a' kövön, melly ő neki szent lehetne, szent, mint a' tanúsított honfértelem, 's mint az oltár, mellyen tanúsított! Vagy nem tudja a' P. H. szerkesztője, hogy az egész ország előtt gazembernek nevez egy sebeiben haldoklót, ki ellen más tanúság nincs, mint gyilkosai? Ki a' legrosszszabb esetben irántai megbántás miatt kettős kétség szélén állott, t. i. életét fogja-e' veszteni, vagy érzékeit és szellemi kevés erejét, mellyel családtyának táplálékát szerzette; 's ki irántai — még egészen bizonytalan — megbántásaért már a' lehető legsúlyosb büntetést: a' halálig-verést, kiállotta. Midőn így a' vad módon büntetett szenvedőnek kin-

jait még a legsúlyosabbal, becsületének bántásával halmozva találjuk: nem kell gyanúsítás, nem tény háta mögé álló emissarius sereg — En a 97ik számú éjmadaras cikkben egy nevezetes zsarnokot látok, ki lábbal rugdossa a félig holt polgárnak vérző fejét; — és nem egyedül vagyok, ki, mialatt ön csak a megbántást 's a boszút látja, az alatt a megvérzett polgárt, a veszélyezett családját 's a szenvedő embert látom. A megverő, ha jól vagyunk értesülve, befogva nincsen, hanem a P. H. szerkesztője által kezességben tartatik. Erre a p. Hirlap így nyilatkozik: A, Világ 99ik számában ☉ jegy alatt megjelent szokott modorú megtámadásra, a közönség iránti tiszteletből választomat elkészítettem, de a bírói eljárás bevégezteig e tárgyról szólni nincs hatalmamban. Kossuth. Még Kulcsárné aszszonyosság neve alatt megjelent méltatlan gyanúsítás című tyrádákra is kellene talán felelnem; de biz én azt gondolom, hogy arra mindenki maga magának is megfelel; 's így én csak ennyit mondok: tessék, ne tessék; kívánjon szerencsét, ne kívánjon; nagyobb jutalomdíjjal vagy kisebbel; bizony csak a Pesti Hirlapnál maradok, — Kulcsárné aszszonyosságra nézve csak annyit jegyezvén meg, hogy boldogult férje emlékezetét magam is illő tiszteletben tartom 's a nevezett aszszonyosság ellen, híreztető tudósításomban egy betű gyanúsítás sinces, sőt ellenkező van. A furcsa tactica azoknak szólott és szól, kik dolgokról, mikről úgy Kulcsárné aszszony mint én soha sem álmodtunk, pletykát költenek, de alkalmasint nem a végett, hogy a Nemzeti Ujságnak publicumot szerezzenek, hanem hogy a P. Hirlapnál publicumot csökkentsenek. — „Azt hallottuk fölöle, semmi sem lesz belőle“ — szól a közmondás. —

Torna télelő 8. Évnyelvényes közgyűlésünk tegnapelőtt kezdődtek, 's ámbár a haza minden törvényhatósági által már többnyire tárgyalatott nevezetes országos kérdések, u. m. Borsodnak a papi jószágok fölölését népnevelésre fordítani, Csanádnak a k. táblához bírókinevezési primási és husárlási jogot eltöröltetni, Turócnak a főispánságot az egyházi hivataloktól elválasztani, Gömörnek az avatás megtagadása elhárítását eszközöltetni, Nógrádnak a r. k. ifjak prot. iskolákból kitiltását megszüntetni, Szathmárnak és Temesnek a részek tetteles visszakapcsolatását sürgettetni, Hajdu kerületnek az orosz szertartási könyveknek országos költségen magyarul nyomtatását előmozdítani, és szinte Gömörnek a főispánságot az esztergomi és egri érsekségtől elválasztani indítványozó levelek, mind a mult két napon vétettek fel, semmi nevezetes eredményt nem szültek, mivel az elszámolt tárgyak az országgyűlési dolgokkal foglalkozó állandó választmányhoz levén utasítva, — azok tárgyai felett semmi vitatkozások nem keletkeztek; mellyek, ha majdan tanácskozási szönyegre kerülendnek, felőlük a közönséget tudósítani el nem mulasztom. — Előfordultak még a köv. tárgyak is, u. m. a katonaságnak, a H. tanács ígérete szerint a megyéből, hacsak egy részben is, elvitele nem teljesülvén, a végett adózóink siralmas sorsának, mellyre nemcsak az általános terméketlenség, de a tavalyi és idei jégesők, nevezetes tüzek, 's gyümölcs általános nem termése miatt jutottak, érzékeny rajzolása mellett, a katonaság másuvá telepítése iránt egyenesen Öfels. rendeltetett megkérteni. Kuzman Pál dernei hamis huszas-készítő feletti bíraskodás ismét a megye törvényszékének tételtvén köteleességül — a mennyire hűtlenségi esetekben bíró-helyettesítésnek nem lehet helye, az most sem fogadtatott el. Külföldre utazók magyar utlevelekkel ellátása iránti felszólítása Pestmegyének pártolást talált, sőt a mennyiben alispánunknak magyar és mellé csatolt latin fordítású utlevelével utazók Gallicia határiról visszautasítottak, ennek orvoslása iránt is lépések fognak tétetni. — A pesti ref. főiskolára segedelemgyűjtés határozatott, valamint a pozsony-nagyszombati vasútra is részvények szerzése, és a pesti vakok intézetére adakozásgyűjtés rendeltetett. Beregmegye indítványa a mesterlegényeknek magyar vándorkönyvekkel Ausztriába is utazhatása iránti lépések tételére, pártoltatott. Némi élénkséget adott a tanácskozásonak a rozsnai püspök levele, mellyben egy molnár leányát, kinek nője r. kath., ezen vallásban oktatásra köteleztetni kéri; mert némelylek azt állíták, hogy ha önként nem engedelmeskednek a felszólításnak, erővel is a kívánt helyre lehet küldeni, mások ezt törvényelleninek és a szülék hatalmába igen mélyen vágónak állítván, utójjára oda látszott hajlani a vélemények többsége, hogy a szülék, ha ellenszégülnek, megfenyíthetnek; jóllehet ez ellen azon alapos észrevétel harcol, hogy ha ilyenek büntetnek, azon szülék is fenyítéket érdemlenek, kik megmagzataikat az iskolába jártatni nem akarják; ha pedig ezek nem, amazok sem. A kisdedovó egyesület igazgatójának felszólítása, e megyében is illy intézet-alapítás végett választmányhoz útasított. Beregmegyének a hónapok nevei megállapítását tárgyzó levele, — a mennyiben azon tárgy iránt országosan intézkedni fölölésnek ismérteték, tudomásul vétetett. A szomolnoki bányafelügyelőség a bányászok és vasgyárnokok öszszeírását ezentul kamrai tisztviselő befolyásával 's jelenlétben kérvén végrehajtani, — minthogy errenézve a felhívott 1840ki 2dik törv. cikkben semmi rendelkezés nem találtatik, az érintett egyedek pedig a közelebbi katonai öszszeírásból is kihagyattak, a régi szokás hagyatott meg. — Fejérmegyének az országgyűlési napló írására Nádor őfőnsége által gyorsírók alkalmazása pártolására tett felszólítása — a mennyiben e megye Rdei a naplók hitelességét teljesen biztosítani és az iránt országgyűlésileg rendelkezni kívánnak, — a gyorsírók alkalmazása itt is kerülhetlennek találtván, 's azok intézetére segedelem is gyűjtetvén, — elvben igen, — de alkalmazásban nem pártoltatott. — Borsodnak a Boldva vize szabályozása tárgyában azon megye választmányával a két megye határánál munkálkodandó választmány kiküldetését kívánó levelére megiratott, hogy miután e megye a szóban forgó vizszabályozást gátló akadályok elhárítása végett még 1830-dik évben kir. teljes hatalmú biztost és vizmérnököt kért kiküldetni, jelenleg újra választmány-kiküldetést szükségesnek nem lát, hanem mivel a vizkártékonyasága már Borsodmegyében egy malomgátnak levágatása által sem szűnt meg, — azok kiküldetését újban szorgalmazza. — A megye és katonaság számára megkívántató tűzfának az adózó nép minélkisebb terheltesével leendő

megszerezhetése, úgy a fogadott megyei szolgák fabeli illetősége feletti javaslakészítésre is választmány bizatott meg. — Egyébiránt nem mulasztatom el szóba hozni a Pesti Hirlap egyik számában a megyénkben őszelő utójján tartatott ref. egyházkerületi gyűlésről szóló tudósítást, és sajnálkozva, hogy a tudósító csupán olly kevés érdekést tudott róla írni 's tudósítása csaknem egyedül a hely czéltalansága körül forog, azon valótlanossággal megtoldva, hogy az egyházkerületi gyűléseknek Perkupán tartására alapítvány van téve. Mellözve azt, hogy a gyűlés a szokott helységek egyikének tavaly félig megégte, a másikkal pedig szinte tavaly benne tartatott egyházmegyei gyűlés után, illy szűk időben elkerülni kívánt terheltesé miatt rendeltetett Perkupára, valamint azt is, hogy arra nézve alapítvány teljességgel nem létezik, de igen a gyűlések bárhol tartására általjában, néhai Ragályi Abrahámtól; — egyedül azt kívánom megemlíteni, hogy azon gyűlésen több fontos tárgy között a s. pataki főiskola töképezési kezeltetése is szóba jöven kitűnt, hogy csupán a fizetetlen kamatok 56 ezer fra rúgnak, mellyek pontosabb behajthatása tekintetiből határozatott, hogy ki az év elmúltától 6 hónap alatt sem fizetné a kamatokat, ha elegendő biztosítékkal bír, a kamatok, — ha pedig nem bír, az egész tőke felmondatván, per utján vétessek meg; — továbbad az iskolai ügyek vitelére szükséges ügyvédekről is vitatkozás vala, állandó fizetésű egyedekre bizassanak é, vagy a hol ügyek lesznek, csak azok vitelére bizassék magányos ügyvédekre, 's ez utóbbi vélemény győzött. Az iskolai könyvek csőd utjáni készítettése is indítványoztatott, de ez, kivált a papságnál, erős ellenszégülésre talált, az mondatván az indítványozónak, hogy sértés föltenni egy tanítóról (?) hogy jó könyvet ne tudna készíteni — Minő elfogultság! Lovász Miklós.

Zemplényből. († N. Csebb, dec 5d.) M. h. 29dikére kitűzött évnyelvényes közgyűlésre öszszegyűlték a Rdek ősi szokásként jogaikat gyakorlandók, de a mostani irgalmatlan sár 's a már két hét óta egyre hulló eső miatt, melly ha a tüzláng-indulatokat el nem oltja is, de legalább csilapítani szokta, három napi gyűlésnek alatt igen gyér számuán valának a Rdek láthatók. Legelőször is új főispáni helyettesnek Péchy Emmánuel gr. kineveztetése iránti k. leirat olvastatott fel, reservato influxu supremi comitis; utóbb magának a helyettesnek levele, mellyben f. hó 13ra tüzi bejövételét. Új remény keletkezik keblünkben, hogy fiatal kormányzónk férfias határozottsága, 's nem pártokban, hanem azok feletti állása 's igazságos örökösége által, üdvöt 's elégtelenséget hozand olly igen lázas megyénkbe. Felolvastatott a nm. kancellariának a fenytő per alatt levők ügyében érkezett határozata, mellyben ezektől a megyei bíróság megtagadtatván, delegált sedria elibe utasítatnak; ez ismét fölélénkíté némileg a Rdek éberségét 's ismét új felírás határozatott 's ha jól emlékszem, e tárgyan már Aszer teszi azt a megye. kérvé, hogy azon egyedek fölött a megye törvényes itélőszéke itéljen! — Olvastatott Ungmegyének egy kártékony malom levágatása iránti levele; erre a hely szinét megvizsgálendő küldöttség határozatott. Nem lehet a megye illy végzésén nem esodálkoznom, mert egyébként nálunk az illy malomügyeket igen röviden szokták elintézni. Egyik mult gyűlésünk alatt minden nyomozás, vagy az újabb törvények szerint megkívántató előzvények nélkül, csak úgy ex tempore. öt malom levágatását hatázzák — csak holmi Carthaginém esse delendam-mondatok és okok által. — De azt hinné valaki, hogy mind ez a közjő tekintetiből történt, koránsem! egyes, mondok, többnyire egyes emberek érdekéből, bitoltatik így mások tulajdona. Szegény közjő! milly sokra kell köpönyeged kölcsönzeni! — Zabolcsnak két levelét hallottuk, mind kettő furcsán hangzott füleinkben: egyikben a vizszabályozás iránt jelentti, hogy mindaddig, míg e tárgyról kimerítő tudósítást nem kap, semmi intézkedést nem fog megengedni. Ez megadatni rendeltetett. A másik, mellyben Zabolcs megyénknek Hegyalja iránt hozott végzése törvényszerűségét el nem ismeri 's azokat kereskedési szabadság-gátlóknak tekintti. Lassabban kissé uraim! E tárgy élénk két napi vitát szült; némelylek a bor-behozatali tilalmat örökre javasolák kiterjesztetni, gátot akarván tenni azon sok csalásnak, mik az idegen bornak behozatala által történni szoktak, — végre így lön a határozás: veres bort mindenkor, fejért pedig csak kiforrása után szabad behozni. Bizton reményljük, hogy ez által, a már is annyira csökkent hitele hegyaljai borunknak némileg emelkedni fog. Később a pénztárakat vizsgáló küldöttség jelentése olvastatván fel láttuk és hallottuk, hogy a szegény nép adóját hajdanta nem mindig a legtisztábban kezelték. Ezek valának három napi tanácskozásink eredményei. Törvényszékünk végével ismét gyűlés leszen 's főispánhelytartónk bevezetése; ha az nem, ez bizonyosan több élénkséget szüend teremünkben. Az országgyűlési utasításokat dolgozó választmány is megkezdé, vagy is újra kezdé munkáját. Casinóknakban is elnökválasztási gyűlés volt, melly alkalommal, mivel már egy régibb gyűlés b. Wesselényi Miklóst tiszteletbeli taggá nevezé 's az ez által öt meg-tisztelő levél szerkesztése K. G. bizatott; mit felolvastván, az íróhoz, és írományi tárgyhöz illő lelkesedéssel ir. levél elfogadtatott.

Pécs. Dec. 10kén délel. 10 órakor, lángba borult a szigeti külvárosban lakó Veber timárnak mű- és rakhelye. A nagy épület, a sok gubacs és számos bór, mint megannyi élesztő anyagi a pusztító elemnek, rémitő látványnyal fenyegetének. Azonban hála a felettünk örködő Gondviselésnek, a tűz megemésztvén azon egy épületet, tovább nem terjedett. Nem lehet nem szavaznunk méltó dicséretet és köszönetet a csak nem rég keblünkbe rendelt Ceccopieri olasz gyalogezred vitézeinek, kik egy tiszt rendelkezése mellett a tűzoltásban egy részről főszerepet viselvén, más részről a szép rendet a néptömeg zavarában is fentartani tudá, — városunk részéről sem lehet panasz, miután a veres zászlót jókor kifüggesztve szemlélhetők 's alkaptányunk testestül lelkestül iparkodék mindazt a cselekedni, mit illy helyzetben a rendőrség részről csak kívánhatni. t. J.

Szathmárban ezt írják dec. 5kén. Alig hiszem, hogy a magyar hazában több város volna Szathmárhoz hasonló, mellynek vidékén illy nagy mértékben divatos a pályinkafőzés, folyvást épül a sok szeszgyár, minden faluban 5-6. pályinkafőző ház létezik, és még is csupán egy rézművesre vagyunk szorítva itt Szathmár városában. a ki egyedáruasságot folytatván tetszése szerint húz-von bennünket, 's a réznek 's munkájának bérét nem kétszeresen, hanem 3-4szeresen is veszi meg rajtunk p. o. a közel 4 mérföldnyire levő felsőbányai rézhámorban 36 pengő forint mázsája a réznek 's ő nekünk 100 p. fton adja! Ezennel felszólítjuk a pestbudai 's egyéb városi rézműves ezéheket, utasítanak ide egy ügyes fiatal mestert, bizonyosan ha igyekező becsületes ember lenne, néhány év alatt jól felvehetné magát; csak két három ezer forintja legyen, hogy mesterséget elkezdhesse, inkább mi magunk is segítők, a miben lehetne.

Köri közgyűlés. Az iralom és művészet barátinak köre f. hó 29kén, azaz csütörtökön délelőtti 10 órakor saját szállásán közgyűlést tartand,

mellyre az illető részvényes urak ezennel meghivatnak. Pesten, dec. 16kán 1841. Fáy András m. k. kör-elnök; Garay János m. k. jegyző.

(Erdélyi országgyűlés.) Az országos RR. a' főkörmányzói választást kísérendő felirat megállapításával foglalkoztak. A' dec. 4kei országos ülésben felolvastatt az itélőmester által szerkesztett felirás javaslat 's köziratra adatott; miután a' RR. dec. 5. 's öknélőkészületeiket megtették, dec. 7dikén országos tárgyalás alá vétették a' felirás javaslatát. Az itélőmesteri szerkezeten kívül még két más is adatott be, egyik a' követek ülésében, másik kir. hivatalos Gál János által készítve. Fő különbség e' szerkezetek közt az, hogy az itélőmesteriben az országgyűlés törvényes időbeni nem tartatása sérelme hátul fordul elő. a' más kettőben pedig mindjárt legelől van emelve panasz e' sérelem miatt. Mielőtt egyik vagy másik határozatilag elfogadtatott, az 1791: 11. t. cz. nyomán közöltetett a' kir. főkörmánnyal lehető észrevételek megtételeért. A' főkörmány némi tolli (stylaris) módosításokkal az itélőmesteri szerkezetet pártolá, mind azért, mert az a' jegyzőkönyvvel szorosban egyező, mind azért mert illedelmelnek véli, hogy az ország rendeitől ő felségéhez intézendő első feliratnak mindjárt eleje sérelemföltölti panaszkodáson kezdessék. A' kérdés ez ülésben függőben maradt. Dec. 8kán ünnep levén ülés nem tartatott, így a' felirás-felveti kérdés a' dec. 9ki ülésre maradt. A' dec. 7kei országos ülésben megállapították a' tanácsnoki és itélőmesteri választások mellett fölterjesztendő felirások elvei.—Nem véljük érdektelennek főképp magyarországi olvasóinkra nézve leírni az országos RR. és főkörmány közti viszonyt a' tanácskozáskorban. A' kir. főkörmány az országgyűlés alatt is megszakadhatlanul folyó közigazgatás miatt az országos ülésekben rendszeresen nincs jelen, hanem szokott óráin külön gyűléseit tartja, csak némely esetekben szokott a' RR. közt megjelenni. Ezek egy része olyan, mellyeken jelen kell lennie, vagy értekezés útján részt vennie; más része, mellyből csak úgy veszen részt, ha a' RR. által felszólítatik, vagy önnézet szerint jónak véli a' megjelenést. Az első köze számát az 1791ki 11. ugy nevezett organicus törvényzikk 1) pontja, minden nehezebb és nagyobb fontosságú ügyet, minő a' törvényzikk megállapítása, ő fels. küldendő tudósítások, kir. biztoshoz küldendő követések, vagy más a' közigazgatási, v. törvényes ügykezeléshez tartozó tárgyak, mellyeken nemcsak akkor jelenik meg, midőn a' RR. által hivatik, hanem máskor is, ha a' dolgok és ügyek körülményei kívánják. köteleztetik a' RR. közt megjelenni 's kötelességeit teljesíteni. Kötelességei pedig ugyanazon törvényzikk idézett pontja szerint 1) a' fejedelem és haza közös javára törekedni az országos tárgyakban adandó szótival. 2) A' KK. és RR. közt támadt véleményi és szószati különbség elenyésztésén ügykezni. Mindazáltal a' főkörmány meg- vagy nem egyezése a' KK. és RR. határozatát sem meg nem változtathatja. sem nem gátolhatja. Ezen esetekben tehát kötele a' főkörmány a' tanácskozáskorban részt venni, ezeken kívül mindig, mikor kedve tartja, megjelenehetik, mint az országgyűlés rendes tagja. Arra, hogy a' főkörmány és a' RR. kölcsönösen értekezhessenek, a' sokszor irt törvényzikk e) és 4dik pontja szerint két ut van a' törvényben kifejezve: A' rendes vagy ennek távol vagy éppen nem léteben a' főkörmányi első tanácsnokok közül a' kir. főkörmány által küldendő elnök, mielőtt a' RR. gyűlésében elnöklenni kezdene, tartozik a' kormánytanácsban megjelenni: az azon napi ülés tárgyát a' kormánytanácsnak megjelenteni, 's azt, mit az irt tanács az előforduló körülményekhez képest, vagy az elnök utasítására neki felföldözni, vagy a' RRnek általa üzeni kívánna, megérteni 's úgy menni a' gyűlésbe. Másik ut a' követek általi értekezés. Ezen követségbe két főtisztnek, két kir. hivatalosnak, két vármegyei, két székelyszéki, két szász, és két városi követnek kell lenni, kik a' főkörmánynak mind a' különbség okait, mind az ellenkező részt előadják; mire a' kir. főkörmány nézetét vagy két kormányi titoknok, vagy a' körülmények szerint ugyanazon biztosság által jelenti ki. Mivel azonban a' törvény e' rendszabálya által a' tárgy gyakorlati nincs eléggé kimerítve, ezen hiányt a' RR. kipótlándók, 1837ben azt határozták 248. jegyzőkönyvi szám alatt, hogy a' folyó tárgyaknak szakadatlan figyelemmel kísérlése, és azok felől összefüggő ismeretre jutathatás tekintetéből itélőmester atyánkfiai a' kir. kormányzattal közlés végett minden ülés jegyzőkönyvének egy külön a' végre leirandó másolatját az elnökségnek folyólag adják be, mellyhez képest a' KK. és RR. valamint határozattal előtt fogják mind azon tárgyakban, mellyekben a' kir. kormányzattal tanácsával élni szükségesnek látandják, véleményeiket közleni, szintűgy azt várják a' kir. kormányzattól is, hogy midőn a' napi rendszerű dolgokba (az elnökség által azok elővetése sora felől előre értesítve levén) a' KK. és RR. megszólításán kívül maga találja szükségesnek részt venni, azok iránti értelmét akkor jelentse ki, mikor szőnyegen vannak. (Erd. Hir.)

(Az imsói dunagörbület átvágatása.) A' pestmegyei Imsós pusztá mellett dunagörbület átvágatása azon vízi munkálatok sorába tartozik, mellyek szerencsés végbevitelétől a' Dunánkon olly gyakori 's gyászos következtésű jégdugulás elhárítását várhatni. 'S e' munka fontossága annál szembetűnőbb, ha meggondoljuk, hogy az 1838ki szerencsétlen árvíz főoka is jégdugulás volt. E' nézetektől vezéreltetve ő cs. kir. fensége országunk nádora, még 1817kei dunai útjában az imsói bős belátása szerint az átvágatandó dunagörbületek sorába helyezte: de a' körülmények csak jelen évben engedék a' dunaszabályozás nagy-szerű terve e' részének sikerítését. Ugyanis ez évi majusban, főkörm. széki utasítás folytában is, Földváry Gábor és tolnamegyei másodalispán ur elnöksége alatt, 's Vásárhelyi Pál k. hajózási felügyelőnek a' k. épít. kormány részéről hozzájárultával, ns Pest és Tolna megyék részéről egyezkedő küldöttség bizaték meg. mellynek eredménye lön: hogy a' létesítés Pest vármegye erejével történjék meg, 's az említett ns megyének valóban dícsőségére válik azon buzgalom, mellyet e' terv végrehajtásában kifejtett. Az átvágást kiásni oct. 29ére 12,000 ember rendeltek Ordas helysége alá, 's e' munkások közt a' 750 öl hoszsu 's felül 10, fenékben 5 öl széles 's mintegy 3 ölnyi mély csatorna kiásatása helységeknél felosztaték, mire a' munka olly példás szorgalommal kezdették, hogy bár annak befejezése 9 vagy 10 napra vala számítva: mégis a' szorgalmas 's a' munkát egyedeik közt jobban elosztó ('s ezek mind magyar) helységek, mint Dunavecse, Kalocsa 'stb., már harmadnap délben készen valának ásatandó részeikkel. és nov. 3kán, így tehát 5 nap alatt, az egész munka végeztve lön, melly gyors sikert nagy részben a' megyei küldöttség elnöke Földváry Gábor t. bíró ur példás energiája és buzgalomának köszönhetni. E' mű szerencsés végrehajtásából láthatni, mennyire hasznos már magában is a' jól rendezett erő, 's mennyivel könnyebben érhet célzt a' rosszul irányzottnál. P. H.

A n g l i a

(Udvari hírek.) A' királyné sajátkezűleg rajzolta le a' walesi hg arczképét, melly rövid idő múlva könyomatban fog megjelenni. E' rajz olly annyira hasonlít a' kis hghez, hogy ez által minden esetre kettős érdekű leend. — A' keletindiai hadsereg tisztjei is nagy előléptetésben részesültek. — Nov. 26ikán igen nagy fontosságú sürgönyök érkeztek Parisból St. Aulaire grófhhoz. —

(Itéletek Algirról. Elegy) Algir a' Moniteurre nézve valóságos istenáldás. A' francziák Algir beljében 3 vagy 4 megerősített 's ellenséges araboktól körül-

vett helységet foglaltak el, 's valahányszor az őrseret azon helységekben fölváltani, vagy élelemmel akarják ellátni, mindannyiszor egész hadseregűl kell oda indulniok. Ennélfogva minden 3ik hónapban egy tábornok megyen oda nagyobb haderővel, mint hajdan nagy Sándornak Ázsia meghódítására szükséges volt, 's azzal legfőbb egy pár zsákabonát, néhány oldal-szalonnát 's disznóhust Mascarába vagy Medeahba kísér. E' hadjárás és élelemszállítás milliókba kerül 's a' jó francia nép szeretne már valami hasznot látni szép pénzért. A' megjutalmazás a' hivat. jelentésekben történik. A' legközelebbi Moniteur ismét egy három hasábnyi haditudósítást közöl, mellynek főpontjai ezek: Nem rég Lamoricie tábornok Mascara felé indult. Ezt hallván Abdelkader, hamar öszszeszedett 10ezer fegyverest, 's azokkal egy pusztában lesből akará megtámadni a' francziákat 's arra kényszerítni, hogy legalább egy éjtel töltsenek viz nélkül. De Lamoricie bőlesen más utat választott, mi becsületére válik. Mi ezen szándék bölcseségéről nem kételkedünk, de hol rejtezzék a' becsület? annak megfejtését a' tudósítások közlőjére bizzuk. Továbbá előadatik, mikép raboltatá ki a' tábornok az arabok gunyhóit, mikép törölteté el Haschem nemzetség egyik ágát 's hogy szabadta lovassága le a' szegény arabokat. Mi nem foghatjuk meg: mikép juthasson illy uton erős lábra Algirban a' francia uralkodás. A' francia sajtó nyilatkozási 's fecsegési tették Abdelkader olly makacs ellenségé. A' párisi lapok nyíltan kimondák, miszerint a' háboru Angliával elkerülhetlen, Abdelkader pedig jól tudja, hogy egy francia-angol háboruban Algir egészen magára lesz hagyatva 's neki csupán akkor nyílik alkalom szabadon kiűzhetni az európaiakat Algirből. E' lehetősetre vár Abdelkader. Ha ő arról volna biztosítva, hogy Franciaország és Anglia közt háború nem támadhat, bizonyosan meghódulna. Ellenben míg elszigetelteknek nevezgetik magokat a' francziák az európai politikában, addig még egy szegény arab főnököt is képesek daczra fölbátorítani. Volna csak szabad Guizotnak békerendszerét életbe léptetni, bizonyosan rövid idő alatt kibékítené Algirt. Egyébiránt nem ismerünk kevésb vizsgálatást nyújtó czikkeket a' hirlapokban mint az algirieket, mert az unalom valóságos Samuma lobog belőlük. Hasonnemű czikkeket Franciaország ellen naponkint közöl Palmerston néhai lapja. — Miután a' királyné lebetegültől fölkelt 's már háromszor ki is kocsizott Albert hggel, az egész udvar dec. 7kén Windsorba költözik. Az özvegy királyné fölgöygyülésére legkedvezőbb jelek mutatkoznak. —

Franciaország.

(Bugeaud visszahívása megezőfoltatik. Elegy.) A' Moniteur szerint Bugeaud tábornok saját kérelmére a' kamrai ülésekben részt venni 's mihelyt lehetséges, Afrikába visszatérni szándékozik. Rumigny altábornok küldetése csak ideigleni. Bugeaud a' gyarmat érdekeit sokkal jobban ismeri 's a' kormány nézetit sokkal jobban gyámolítja, semhogy a' közbizalom, melly jelen állására juttatá, esökkenhetne. — A' jour. des Débats nem szűnik meg Thierst 's politikáját naponkint ostromlani intvén annak lapjait, miszerint kora diadalt ne kürtöljenek, mert szerintök a' minist. bukása már bizonyos 's ez lidérczint nyomasztja szegény Guizot-t. De fenáll még a' kamra conservatív többsége 's azért igyekeznek Thiers új választások által azt ismét lehetségessé tenni.

Paris dec. 5kén. Déli Franciaországban még folyvást seregmozgások vannak, de már ellenkező irányban, t. i. a' pyrenaektól az ország belrészei felé! A' nagy költségeket, mint általában a' Spanyolország ellen használt politikát a' köv. kamraülésben több követ hozandja szőnyegre. A' ministerség érte súlyos helyzetét. Bugeaud visszahívása váratlanul történnék 's még a' minis-terek barátira is kedvetlen benyomást tenne. Ezekről szinte szó leend a' kamrában. Ellenei győzendnek-e? még előre nem látható, de annyi bizonyos, hogy igen heves viták lesznek. Pageot francia követ Madridban a' kormányzó visszatérte után úgy viselék magát, mint minap a' francia consul San Sebastianban. Anglia, az egyes. statusok, Belgium, Dánia 's a' t. követeli látogatásokat tevének a' kormányzónál, csupán a' francia követ lön kifogást. Madridi levelek szerint nov. 28kától e' bánásmód legkevésbbé sem esilapítá a' fölingerültséget, melly még most is egész Spanyolországban uralkodik a' francziák ellen. Toulonban dec. 3kán Hugon admirál rögtön parancsot kapott, négy sorhajónak tüstint a' levantei vizekre küldetése iránt. Az ellen-admirál is kapott utasítást, hogy parancsi alatt álló 6 sorhajójával, fregátival, 's könnyebb sajkájával a' Dardanellák torkolatjánál tartózkodjék 's a' töröksereg előnyomulhatását Görögország vagy Tunis felé akadályozza. Camaeleon gőzös, mellyen Bourqueney portai fölhatalmazottunk 17 főnyi kísérettel utazik, ma Marseilleből kikötönkbe érkezett, de mihelyt a' követ utolsó parancsít átvevé, azonnal további rendeltetésére indult. —

A m e r i k a.

Limai tudósítások szerint jul. 10rül Santa Cruz a' nép és hadsereg Bolivia republica elnökévé kiáltotta ki 's küldöttség által e' hivatal elfogadására is hitta. — Peru és Ecuador közt elkerülhetlennek látszik a' háboru, mellybe alkalmazott Bolivia is bele avatkozik. Ujgranadában, mint hirlik, Cartagena parti város még mindig ostromzár alatt van; a' kormány hajócsapatának azonban sikerült a' várost és Bocha Chica erősséget négy hónapi eleséggel ellátni. — Mexico városában oct. 2ka éjjelén Santa-Ana táb. San Francisco erősséget Bustamente egyik legbiztosbvdhelyét ostrommal bevette. A' zelfogott tiszték és katonák Santa Ana szolgálatába léptek. Bustamente elnök oct. 3kán 1500 gyaloggal és 500 lovassal megtámadta Santa Ana kiküldött csapatát, de ez vitézül védelmezte magát, 's Bustamente nagy veszteséggel veretett vissza. Ezen nap Galindo táb. 700 emberrel Santa Ana pártjára állott. Santa Ana és Bustamente alkudozásba is bocsátkoztak, de semmire sem mehettek. Időközben Bustamente nevében hirdetvényt bocsátott ki a' zendülő párt, de az elnök nem akart jóváhagyásával ahoz járulni. Legújabb hir szerint a' győzelem Santa Ana részire dől el és Bustamente fogságban várja: mit tetszik a' győzőnek vele tenni.

Dunavizitálás: december 17kén 7' 5" 6" a' zerus felett. —